

[Ingeborg Refslund Thomsen.]

eksamen, når alt andet står lige, så det kan også komme til at betyde en udvandring mod nord. Det er jo ingen skade til for den enkelte; måske er det det for mindretallet, men jo ikke for fædrelandet.

Det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft hævdede, at det tyske mindretal ville forstå, at det ikke er en privilegeret stilling, det har. Ja, lidt sejrusrus må man jo unde dem, den er de også i, og det kan jeg såmænd godt forstå.

Så glædede det mig forøvrigt, at det ærede medlem hr. Ole Bjørn Kraft ikke med tilbagevirkende kraft ville legalisere, hvad der fra tysk side er lavet af eksamensskoler dernede. Det svarer til, hvad jeg mener.

Der tales så smukt om dette holdbare tillidsforhold. Ja, men det er jo det, man nu står i fare for at ødelægge, når man skiller ungdommen med hård hånd og deler den til højre og til venstre, så de ikke lærer hinanden at kende. Jeg ser, det ærede medlem hr. Hans Schmidt har blyanten i hånden, og så vil jeg gerne spørge: Kan det ærede medlem påvise et eneste tilfælde, hvor et tysksindet barn ikke har følt sig vel behandlet både fra lærernes og fra kammeraternes side? Det eksisterer ikke. Jeg har børnebørn i gymnasiet; jeg spørger dem ofte om dette forhold, og de svarer mig: ja, bedstemor, vi ved ikke rigtig, hvem der er danske og tyske, det snakker vi egentlig ikke om; ja, der er to i klassen, de er nu vist rigtig tyske, men det snakker vi ellers aldrig om.

Der blev for et øjeblik siden talt om det at øve ret og at kræve ret, og det er jo noget, der har evig gyldighed. Men jeg vil dog sige til slut: jeg hørte ikke til dem, der var så gloende i 1945, jeg behøver på mange, mange måder ikke at foretage en kovending nu i jubilæumsåret, men jeg mener, at den linie, som for os blev brudt under tidernes tryk, den burde vi nu have haft styrke til at fastholde, og jeg mener, at den linie havde tjent det, vi alle vil: fred og forståelse i vor hjemstavn. Det skubbes nu længere ud.

Clausen (Olufskjær): Jeg har ikke af de oplysninger, som er forelagt mig i udvalget eller her i salen, fundet anledning til at ændre mit standpunkt; jeg kan sige: tværtimod. Jeg mener stadig, at denne lovs gennemførelse skulle have ventet, indtil vi

havde set, hvorledes Kielregeringen stillede sig til vor lovgivning, og hvor meget den vedkendte sig af rettigheder og pligter. Der ville derefter, for mig at se, have været god tid til at forberede en lovgivning af så vigtig en karakter, og som formentlig skal gælde langt ud i fremtiden, og vi ville — således som jeg gjorde opmærksom på ved første behandling — have undgået megen kritik fra de interesserede kredse i Sønderjylland og efter min mening berettiget kritik. Det er, som også det ærede medlem fru Ingeborg Refslund Thomsen var inde på, alligevel de folk, som har skoen på, der ved, hvor den trykker, og derfor havde det været rimeligt, om man havde givet noget mere tid til at forberede en så vigtig lovgivning.

Jeg kan stadig ikke gå ind for det foreliggende lovforslag.

Hans Schmidt: Den højtærede undervisningsminister stillede mig et spørgsmål, som gik ud på, om vi fremtidig ville udøve pres på tyske forældre for at få dem til at sætte deres børn i tyske skoler. Dertil ønsker jeg at sige klart og tydeligt, at det vil vi ikke. Bortset fra, at det slet ikke, tror jeg, vil være muligt at presse forældre til at sende deres børn til de tyske skoler, ville det i sig selv være en fejl og uforeneligt med det forhold, vi ønsker i grænselandet.

Det ærede medlem fru Ingeborg Refslund Thomsen gav udtryk for den opfattelse, at sikringen af tillidsforholdet mellem dansk og tysk i grænselandet ville skydes langt ud i fremtiden ved det, der nu sker, altså når denne eksamensret, som vi ønsker, tilbagegives os.

Jeg tror, det modsatte vil være tilfældet. Det er dog ikke sådan, at selve det at besøge den tyske skole skaber modsætning eller skaber isolation. Jeg mener tværtimod. Heller ikke de danske børn går jo alle i een skole. Hvis der skulle være tale om en isolation, som vi fra mindretallets side ikke ønsker og heller ingen interesse har i, kan den jo kun opstå derved, at man fra dansk side ikke ønsker, at børnene skal besøge den tyske skole, eller i hvert fald ser noget forkert deri. Jeg mener tværtimod, at det ville jævne vejen for en forståelse. Vi har jo selv oplevet, at det at gå den tyske vej ikke behøver at fremkalde et skel mellem naboer. Jeg har aldrig følt det sådan, og